

Vragenlijst Hans Alderliesten

Hans komt uit een gezin met 10 kinderen. Hij is 13 jaar en de jongste. Zijn broer Toon werkt bij de politie. Het bevel van de Duitsers om Joden op te pakken volgt hij niet op. Dan moet hij onderduiken. Daarna wordt de hele familie als gijzelaar opgepakt. Pas als Toon zich weer meldt, komt de familie vrij zeggen ze. Zo belandt Hans in augustus 1943 in Kamp Vught.

Opdrachten

Hans moet naar Kamp Vught

1 Over het verhaal van Hans is een klankbeeld gemaakt. Dit klankbeeld bestaat uit twee delen. Luister naar dit verhaal.

Ga naar [de website van het Philips-Kommando](#).

Zijn de volgende beweringen juist of onjuist?

I Hans wist niet waar ze naar toe gingen en was heel bang.

II Hans had zijn vader en broers nog nooit naakt gezien.

A Alleen I is juist.

B Alleen II is juist.

C I en II zijn allebei juist.

D I en II zijn allebei onjuist.

Hans mocht niets meenemen bij zijn arrestatie, alleen de kleren die hij aan had.

Dagelijks Leven

2 Ga naar [woonbarakken](#).

Met hoeveel personen wonen de gevangenen in een barak?

A 50 tot 100.

B 100 tot 150.

C 150 tot 200.

D 200 tot 300.

Een bed is niet meer dan een houten plank met daarop een jute zak gevuld met stro.

Hans woont met 180 gevangenen in een barak, allemaal familiegevangenen. Gelukkig zit hij bij zijn vader en broers, dat voelt vertrouwd. Zijn moeder en zusjes zitten in het vrouwenkamp.

3 Ga naar [dagindeling](#).

Er is een vaste dagindeling in Kamp Vught. Hoe vaak hebben de gevangenen appèl?

A 1x.

B 2x.

C 3x.

D 4x.

Hans: "we hadden appèl met wel 8000 mannen tegelijk...allemaal kale mannen in streepjespakken, zebra's noemden we hen. Soms stond je daar uren in weer en wind. Petje op petje af, petje op, petje af."

4 Ga naar [Kampeten](#).

Waaruit bestond het kampeten? Noteer de letters van de juiste zinnen.

A Nepkoffie, koolsoep en een homp brood.

B Nu en dan een voedselpakket van vrienden en familie.

C Zelf (stiekem) bereid eten.

D Extra pakketjes gemaakt door burgers uit Vught.

E Philipswerkers krijgen een extramaaltijd: de Philipprak.

Hans: 'Dat kampeten was veel te weinig en heel vies, niet om door je keel te krijgen'.

Hulp van buiten

- 5 Ga naar [burgerhulp](#).
Zet in de goede tijdsvolgorde. Noteer alleen de letters.
- A Later krijgt mevrouw Timmenga hulp uit het hele land: geld, etenswaren, warme sokken.
 - B Zorgen voor voedsel is het eerste doel.
 - C Elke dag worden er honderden boterhammen gesmeerd.
 - D Als mevrouw Timmenga de eerste gevangenen ziet lopen, wil ze helpen.

Hygiëne

- 6 Ga naar [wassen en plassen](#)
Welke bewering(en) is (zijn) juist? Noteer de juiste letter.
- I De gevangenen hebben geen privacy. Zelfs op de wc ben je niet alleen.
 - II Veel gevangenen hebben last van diarree, besmettelijke ziektes en luizen.
- A Alleen I is juist.
 - B Alleen II is juist.
 - C I en II zijn beide juist.
 - D I en II zijn allebei onjuist.

Contacten met de buitenwereld

Twee keer per maand mogen de gevangenen een brief of kaart schrijven óf ontvangen. Hier zie je een brief die Hans in het kamp ontving van een vriendje. Kijk maar naar de datum. Daarnaast mogen de gevangenen per week één pakket ontvangen.

- 7 Ga naar [Contact met de buitenwereld](#) en scroll naar beneden.
Wat mag in dat pakketje worden gestopt?
- A Etenswaren, een fotolijstje en een mes.
 - B Etenswaren, een warme trui of sokken en sigaretten.
 - C Een warme trui of sokken, sigaretten en een deken.
 - D Sigaretten, blikjes eten en een schaar.

Hans: "Je weet niet hoe geweldig dat was, het krijgen van een pakketje in het kamp. Dat was echt ongelooflijk. Daar kon Sinterklaas niet aan tippen."

Kamporganisatie

- 8 Ga naar [Concentratiekampen in Europa](#).
- a Wat voor soort kamp was Kamp Vught?
- A Een SS-concentratiekamp.
 - B Een vernietigingskamp.
 - C Een doorgangskamp.
 - D Een werkkamp.
- b Welke drie kampen zijn vernietigingskampen?
- A Ravensbrück, Sobibor en Mauthausen.
 - B Treblinka, Sobibor en Auschwitz-Birkenau.
 - C Bergen Belsen, Buchenwald en Neuengamme.
 - D Auschwitz-Birkenau, Theresienstadt en Treblinka.

- 9 Het kamp is op militaire wijze georganiseerd.
Ga naar [De SS-Kampleiding](#)
Hoeveel Kampcommandanten heeft Kamp Vught gehad?
- A 1.
 - B 2.
 - C 3.
 - D 4.

De gevangenen hebben vooral te maken met lagere SS-ers en hulpbewakers. Hans: "Ik herinner mij heel goed de Kapo (hulpbewaker, vaak een langdurig gestrafte Duitse misdadiger) Erich Beck. Wij noemden hem de witte neger, vanwege zijn dikke lippen."

- 10 Ga naar [plattegrond Kamp Vught](#).
- a Uit hoeveel barakken bestaat het Joodse mannenkamp?
- A 8.
 - B 9.
 - C 10.
 - D 11.
- b Uit hoeveel barakken bestaat de Philipswerkplaats?
- A 9.
 - B 10.
 - C 11.
 - D 12.

Werken bij het Philips-Kommando

- 11 Frits Philips stemt in met het verzoek een werkplaats te vestigen in Kamp Vught. Maar wel op een aantal voorwaarden.
Ga naar [verzoek aan Frits Philips](#) en scroll een stukje naar beneden.
Welke voorwaarde klopt niet?
- A Philips heeft de leiding van de werkplaats en bepaalt wat er wordt gemaakt.
 - B Philips bepaalt welke gevangenen worden ingezet en hoeveel.
 - C Medewerkers van Philips (uit Eindhoven) mogen het kamp vrij in en uit lopen.
 - D De gevangenen die voor Philips werken hebben een 5-daagse werkweek.
- 12 Philips is opgericht in 1891 als gloeilampenfabriek. In 1940 is het al een heel groot bedrijf, een multinational.
Ga naar [Philips in de oorlog](#).
- a Wat is een multinational?
- A Een bedrijf waar vele nationaliteiten werken.
 - B Een bedrijf met vestigingen over de hele wereld.
 - C Een bedrijf dat in één land gevestigd is.
 - D Een bedrijf met vestigingen in Europa.
- b Zet in de juiste tijdsvolgorde
- A Veel arbeiders verliezen nu hun werk.
 - B In december 1942 wordt de Philipsfabriek in Eindhoven gebombardeerd.
 - C Frits Philips stemt in met een werkplaats in Kamp Vught.
 - D De Duitsers willen de werkloze Philipsarbeiders in Duitsland laten werken.
- 13 Ga naar [Producten](#).
- a In de Philipswerkplaats worden zeer verschillende producten gemaakt. Eén hoort hier niet thuis. Welke?
- A Knijpkatten.
 - B Scheerapparaten.
 - C Radiobuizen.
 - D Paperclips.
 - E Koffiezetapparaten.

b De werkplaats heeft allerlei afdelingen. Eén hoort hier niet thuis. Welke?

- A Gereedschapsmakerij.
- B Bankwerkerij.
- C Magazijn.
- D Typekamer.
- E Rekenkamer.

Hans werkt in de rekenkamer, hij is de jongste werknemer van Philips. Hij krijgt schoolboeken en mag onder werktijd huiswerk maken. De werkdagen zijn lang: van 7 tot 19.00 uur. Hans: 'Er gebeurde daar van alles. De hele dag hoorde je via luidsprekers muziek, vooral Duitse liedjes, en allerlei mededelingen.'

c Ga naar [muziek](#) en klik op de driehoek om deze liedjes te horen.

14 Ga naar [Philips organisatie](#).

Hoe zat de organisatie van de Philips-werkplaats in elkaar? Maak de juiste combinaties. Noteer de letters en de cijfers in de goede combinaties.

I Häflinge staf	A Algemene leiding en beheer van de werkplaats
II SS-kampleiding	B Dagelijkse leiding van de werkplaats
III Philips-leiding	C Huisvesting en technische voorzieningen

15 Ga naar [werkomstandigheden](#).

Werken bij Philips heeft verschillende voordelen. Welke? Noteer de goede letters.

- A Het werk is niet zwaar.
- B Er zijn geen SS-ers die slaan.
- C TV tijdens het werk.
- D Muziek tijdens het werk.
- E Een extra maaltijd.

Hans: "Die extra maaltijd, de Philipprak, was echt heerlijk. Het was vaak een stevige stampot met rode kool, zuurkool of bietjes."

16 Na mei 1943 gaat Philips ook joodse gevangenen aannemen voor de werkplaats.

a Ga naar [Joodse werkers](#).

Welke bewering(en) is (zijn) juist?

- I De Philipsleiding is onder de indruk van de grote jodentransporten.
 - II Philips hoopt de joden in het Philips-Kommando te beschermen voor transport naar de vernietigingskampen.
- A Alleen I is juist.
B Alleen II is juist.
C I en II zijn beide juist.
D I en II zijn beide onjuist.

b Hoe lukt het Philips om daarna joodse werkers in Vught te houden?

- A Door joden te verstoppen.
- B Door hen 'kriegswichtige' onderzeeboot-onderdelen te laten maken.
- C Door hen 'kriegswichtige'(schaarse) radio onderdelen te laten maken.
- D Door hen knijpkatten te laten maken.

De joden leefden voortdurend in angst voor transport. Hans: 'Ik herinner mij heel goed het jodentransport van 15 november 1943. Dat maakte enorme indruk op ons. Al die arme mensen, de joden hebben in de oorlog zó geleden.'

- 17 In juni 1944 moeten de laatste 500 Philips-joden toch Kamp Vught verlaten. Zij gaan op transport naar Auschwitz. Daar gebeurt iets heel bijzonders.
Ga naar [Philips-Gruppe](#).
Welke uitspraak klopt niet?
- A Ze worden als 'Philips-Gruppe' behandeld.
 - B Ze hoeven in Auschwitz niet naar de gaskamers.
 - C Ze worden als vakarbeiders ingezet in de Duitse oorlogsindustrie.
 - D Ongeveer 200 van de 500 overleven de oorlog dankzij de werkervaring bij Philips.

Hans en zijn familie zijn dan al uit het kamp. Hij mag op 24 december 1943, na 4 ½ maand gevangenschap, Kamp Vught verlaten. Broer Toon meldt zich niet; hij blijft de hele oorlog ondergedoken; de Duitsers vinden hem niet. Gerda (de andere hoofdpersoon van deze les) en Hans hebben elkaar nooit ontmoet.

- 18 In totaal hebben 3100 mensen (10% van alle gevangenen) in de Philipswerkplaats gewerkt. De meeste hebben de oorlog overleefd.
Ga naar [De hele geschiedenis van het Philips-Kommando](#) en scroll omlaag.
In 1947 geven ex-werkers een cadeau aan Philips. Wat is dat?
- A Een schilderij.
 - B Een beeld.
 - C Een glas in lood raam.
 - D Een wandkleed.

Naam:

Klas:

Antwoordblad Hans Alderliesten

1. Meerkeuze:
2. Meerkeuze:
3. Meerkeuze:

4. Juiste zinnen:

5. Goede tijdsvolgorde:

6. Meerkeuze:
7. Meerkeuze:
8. a. Meerkeuze:
b. Meerkeuze:
9. Meerkeuze:
10. a. Meerkeuze:
b. Meerkeuze:

11. Meerkeuze:
12. a. Meerkeuze:
b. Goede tijdsvolgorde:

13. a. Meerkeuze:
b. Meerkeuze:

14. Juiste combinatie:
I met
II met
III met

15. Juiste zinnen:
16. a. Meerkeuze:
b. Meerkeuze:

17. Meerkeuze:
18. Meerkeuze:.....

EINDE